

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de Communi mariti & vxoris in domesticos potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

potestati curatoris submisit, in eorum vilitatem & patrimonii conseruationem. 6. Neque solum istis minoribus 25. ann. ob fragile consilium subuenit curator, sed & maioribus annis, quatenus eadem infirmitate animi vel maiore laborant, prospexit: eorumque & bonorum illorum ius, potestati curatoris alterius generis quam sit superior subiecit. 7. Atque ad horum exemplum pari benignitate prodigis, qui consulte bona profundunt, curatorem adiunxit auxiliarem, istis omnibus concedens certam & statam potestatem, non plenam. 8. In seruos tamen & mancipia, dominicam superioribus duriores per omnia concedens. Quae omnia ordine fusius tractabo, atque iura & vilitates cuiusque potestatis, & quomodo, & quando quaelibet finiat, Deo iuuante, demonstrabimus.

De communi mariti & vxoris in domesticos potestate. Cap. 3.

- 1 Societas viri & vxoris in domo qua, & quod similis aristocrati.
- 2 Vir & vxor quibus in domo praesint.
- 3 Uxor dicta domina a viro.
- 4 Viri vxoribus subiicere se non debent, alioquin solidi.
- 5 Viri & vxoris familia commiscetur.
- 6 Vir vxores subtrahens, vel contra, non conuenitur actione furti vel famosa, & quare.
- 7 Potestatis mariti & vxoris in familiam solutio.

1 Am t̄ satis de hac potestate dictum arbitror in nuptiarum finitione, dum ostendimus vxorem matrem familias fieri sociam, & aequae ac maritum domus dominam, Dion. Halic. lib. 2. hist. 1. de rit. nuptia. §. 1. de nupt. quia vxor adiutorium viro simile data, & duo in carne vna, cap. gaudemus, §. quia vero, de diuor. quae pluribus explicauimus.

2 Aristoteles t̄ quoque scribit, lib. 8. polit. 10. viri & vxoris societatem similem esse aristocratiae, id est, optimatum potestati: pro dignitate namque vir praesidet in his quae virum oportet: vxor autem in his quae mulieribus & vxori accommodantur. Et alibi, idem 2. aconomio. probam mulierem omnibus quae sunt intus, vult dominari: quoniam viro indecens videtur, ea scire, quae intra aedes sunt. In ceteris autem vult parere mulierem viro. Eadem 3 probat apud Xenophontem Ischomachus in aconomio. Sic t̄ recte apud Seruidium Scauolam in vxorem & filium, 39. de legat. 3. lib. 32. P. tit. 3. testator quidam vxorem dominam vocat, cum qua fundum emtum nummis propriis, causa pietatis & affectionis communicauerat, rogatque eam his verbis, Peto a te domina vxor mea, ne ex fundo Titiano partem tibi vindices, &c. Domina autem ibi dicta intelligenda est, scilicet respectu familiae, & quasi condominia cum viro, & coniunctissima persona, vt vilitas cum ea diuidatur, & quicquid marito praecipitur, ei quoque in his, quae ad matrimonium pertinent, praecipuum censeatur, capit. praecepti dominus, 3. 2. quae 5. Sic alius testator, dominam sanctissimam vocat vxorem in iure in alia hypothese Scauolae, in l. Titia heredem, 19. §. qui Marco homini docto, de ann. legat. lib. 33. P. tit. 1. Sic Angelus consil. 14. §. dominas vocari vxores dixit a maritis ob eminentiam seu praerogatiuam, quam in domo eis dant: neque tamen ea lege teneri maritos Bartolus notat, vt cogantur eas dominas vocare, Bart. in l. donationes, C. de donat. & in l. si post, §. si quae sit, penult. de honor. posses. contr. tabu. Vocauit & Iustinianus Caesarem vxorem suam reuerentissimam, §. hac autem omnia, vt iudic. sine quo. si ff. collat. 5. in Authens. Theodoram, §. 1. in iur. and. quod praesta. ab his, &c. in Auth. Epictetus teste Attio in Enchirid. Epictet. cap. 5. Mulieres inquit, statim a quatuordecimo anno dominae vocantur: his enim viri ob concubitum blandiuntur, viroque ergo culpa, sibi deinceps nimium placent. Monenda igitur forent, vt apud nos in 4 honore sint, nihil ob aliud nisi modeste sint. Neque t̄ si eas dominas vocent, intelligendum est, dominas ideo dici, quod vir eis obediat, hoc enim fatui & insensu est animi vxori subiici. Vt & Aristoteles 2. Politic. damnat eos, qui ex imperio vxoris viuunt, eaque ratione damnat Lacedaemoniorum temp. Velut & Platonis republ. ridetur a Theodoro lib. 9. curat. Graecar. affectio. & Eusebio lib. 13. de preparat. euangel. cap. 12. in qua suis legibus concedit Plato mulieribus publica negotia tractare. Quemadmodum & aliquando Germani permiserunt, Cornel. Tac. de morib. German.

5 Commixtio t̄ itaque familiae a iure introducta, hanc adfert communionem: quamquam enim viri serui proprie non dicantur vxoris, neque vxores proprie viri, quia tamen commixta familia & vna domus, ita iudicandum, vt in propriis Senatus ce-

suit, Plinianus in l. si vir aut vxor. de Senat. cons. Syllanian. lib. 29. P. tit. 5.

¶ Proinde t̄ non datur actio famosa vel furti contra vxorem, quae res mariti subtraxerit pendente & constante matrimonio, nec contra virum, si vxoris res furatus fuerit: sed post solum matrimonium, amotarum rerum propter hanc eandem societatem, Pau. in l. 1. §. 3. & Caius 2. de act. rer. amor. lib. 25. P. tit. 2. Gord. in l. aduersus, 4. de crim. expil. hered. lib. 9. C. tit. 32. pendente autem matrimonio nec illa, sed in factum & conditio competit, Dioelet. & Maxim. l. 2. rer. amor. lib. 5. C. tit. 21. Marrian. in l. rerum quidem, 25. de act. rerum amor. in P. Papin. l. fin. eod. si res exstent.

¶ Quamquam t̄ enim delinquant furtum committentes, tamen 7 ob bonum coniugii, malum bene conditum, nec camarinam moueri oportet, vt recte animaduertit Iustinianus in l. fin. §. fin. de furt. lib. 6. C. tit. 2. ex huiusmodi occasione inter maritum & vxorem, qui non bene secum viuunt, aliqua machinatio oriatur, & forsitan marito volente, vxor eius extrahatur. Soluitur autem haec potestas diremto matrimonio, de cuius solutione, quia plura superioribus libro egimus, nihil ultra addemus.

De potestate mariti in vxorem.

Cap. 4.

- 1 Mulieribus imperandi ius natura ademit.
- 2 Vxorum dominatio in viros, vel contra, duello inter coniuges constituitur.
- 3 Lunam vocans nomine feminino subiiciebatur vxori: contra, si masculino apud Carrenos.
- 4 Uxores subdite mariti iure diuino & gentium.
- 5 Dignior inferior homo quibuscunq; mulieribus.
- 6 Vxores in Gallia in potestate maritorum & nunc, & olim, vt haberent, necis potestatem.
- 7 Vir vocatus dominus ab vxore.
- 8 Apud Persas vxores omnino debent obedire viris.
- 8 Tholosa, Biturigibus, & alibi vxores in potestate mariti, non patris.
- 9 Vxores esse in potestate maritorum etiam iure Romano, non patris.
- 10 Probatur & defenditur. Et sublata antinomia.
- 10 Vxor obsequia & operas potius marito, quam proximo, & quae sita debet.
- 11 Uxor quaesita ex paraphernalibus sibi quarit, non marito.
- 12 Vxor & vir possunt inire recte societatem bonorum, & lucra diuidunt.
- 13 Vxor corrigi, & compedibus retineri a marito potest.
- 14 Unum mulieres bibisse capitale Romanis.
- 15 Vxoris castigatio debet esse moderata & paterna.
- 16 Actio uxoris mala iracundia.
- 17 Vxores a viris, non contra, defendi debent.
- 18 Uxor quando teneatur sequi maritum: secuta in prouincias, in militiam.
- 19 Vxor ex salem num sequi teneatur viri: & exempla mulierum, quae viros ex suis secuta sunt.
- 20 Vxor sequi debet virum in carcerem.
- 21 Vxor, quae est sub potestate mariti, sine eius auctoritate esse non potest in iudicio.
- 22 Uxor absente marito sine eius auctoritate agit, etsi in sui fauorem sententia sequitur. Et sine marito in criminalibus est in iudicio.
- 23 Vxor sine auctoritate mariti non contrahit efficaciter, vt pendente matrimonio possit conueniri: post solutionem tamen potest conueniri ex eo.
- 24 Vxor non contrahit sine mariti auctoritate, videlicet in sui praesentia, vel non absente marito: aliter contra.
- 25 Vxori contrahenti praesentia mariti pro auctoritate est.
- 26 Contractus sine auctoritate mariti factus ab vxore per lapsum decem annorum firmatur & praesumitur solemniter actus.
- 27 Vxor negotiatrix recte sine consensu mariti contrahit.
- 28 Contractus filisfamil. & vxoris sine patris & mariti auctoritate quando inhiibentur, & quando valeant, 23. 24. 25. 26. 27.
- 28 Potestas maritalis soluitur morte mariti.

Menander t̄ dicebat, γυναῖκες ἀδελφοὶ καὶ δίδωσι ἡ πόλις. Id est, mulieri non concessit natura imperandi facultatem. Addit, ἐν γυναικῶν ἀδελφότητι καὶ πόλις, ὅτι γυναῖκες πρὸς τὴν πόλιν ἰδύμεν, id est, ex mulieribus perit magnus mundus, etiam in mulieribus fidem cernere non licet. ¶ Apud t̄ Saccas, & l. 12. de var. hist. c. 38. imperium 2 coniugum